REFORMPROGRAM

S-studenter 36:e förbundskongress

21-23 november 2025
Stockholm

S-STUDENTER
SOCIALDEMOKRATISKA STUDENTFÖRBUNDET

INLEDNING

Vårt mål är den demokratiska socialismen. Socialdemokratin ämnar att skapa ett solidariskt samhälle med fria och jämlika människor. Ett samhälle där var och en ges möjlighet till ett rikt och meningsfullt liv. I detta syfte vill socialdemokratin omdana nuvarande samhällsordning, så att bestämmanderätten över produktionen läggs i allas händer – och dess frukter fördelas jämlikt. För den demokratiska socialismen är målet att människan frigörs från alla former av förtryck såsom klassamhället, patriarkatet och rasismen.

Arbetarrörelsen består av människor som organiserar sig för en större frihet och ett bättre liv. Arbetarrörelsens reformer behöver ligga i takt med samtiden och driva samhällsutvecklingen framåt i enlighet med den demokratiska socialismens mål.

En sådan samhällsutveckling kräver en välfärd som sätter individens behov i centrum snarare än betalningsförmåga. En social bostadspolitik som säkrar var och ens rätt till ett hem. Ett grönt systemskifte som möjliggör fortsatt gott mänskligt liv på vår planet. En arbetsmarknadspolitik som skapar full sysselsättning och ett hälsosamt arbetsliv. En studentpolitik som möjliggör kompetensutveckling och självförverkligande. Detta kan endast genomföras genom en rättvis plan för finansiering. Genom socialdemokratiska reformer skapar vi steg för steg ett samhälle som fungerar bättre för alla.

S-studenters reformprogram är inriktat på sju utvalda områden. Programmets syfte är att konkretisera förbundets visioner till precisa reformer.

Ambitionen är att presentera dagspolitiska reformer med en genomförbarhet på en till tre mandatperioder. Programmet ämnar driva förslag som tar avstamp i verkligheten och som bidrar till samtalet om hur morgondagens socialdemokratiska reformer ska utformas. Programmet kan med fördel användas i opinionsbildning, studieverksamhet, idéproduktion och idédebatt. Målet är att förslagen ska utgöra grunden i socialdemokratins reformpolitik.

EN JÄMLIK OCH STARK VÄLFÄRD

En generell och solidariskt finansierad välfärd finansierad efter bärkraft och fördelad efter behov är en grundpelare i det socialdemokratiska samhällsbygget. Sveriges välfärd har under de senaste decennierna präglats av privatiseringar och styrts utifrån företags-ekonomiska styrningslogiker som bör avskaffas. Istället för att utveckla välfärden går våra skattepengar till utdelningar åt aktieägare. Det har påvisats gång på gång att vinst-intresset inte är möjligt att kombinera med en generell välfärd. Vinstintresset under-minerar välfärdens huvudsakliga uppgift att skapa en grundläggande trygghet och en hög levnadsstandard för alla. För att Sverige ska bli ett jämlikt och jämställt land krävs stora reformer av hur vår välfärd finansieras och styrs.

Därför föreslår det Socialdemokratiska studentförbundet:

- **Stärkta och tryggade resurser till välfärden.** Skola, vård och omsorg finansieras idag av kommunala skattebaser, vilket innebär stora ojämlikheter över hela landet. Resurserna till välfärden måste stärkas och en bottenplatta införas. De generella statsbidragen behöver således höjas, indexeras och räknas upp i takt med kostnadsökningarna. Detta medför en tryggad grundfinansiering av välfärden där värdet av statsbidragen upprätthålls.

- **Ett förbud av vinstdrivande bolag i välfärden.** I Sverige ska det inte finnas några vinstdrivande aktörer i välfärdssektorn. Sådana bolag tillåts idag etablera sig inom skola, vård och omsorg. Genom en mer eller mindre fri etableringsrätt i välfärden har samhället förlorat kontrollen över dessa tjänster, samtidigt som de finansieras av skattepengar. Genom att enbart tillåta att välfärd bedrivs i offentlig eller idéburen regi kan vi återta den demokratiska kontrollen över välfärden och se till att skattepengarna faktiskt går till vår gemensamma välfärd - inte ner i en riskkapitalists fickor.

- **En socialtjänst som fångar upp.** Alltför många barn riskerar att dras in i kriminella gäng. Samhället måste agera med all sin kraft för att motverka nyrekryteringen. Idag finns det allvarliga brister i exempelvis HVB-systemet som

medför att kriminella aktörer bedriver HVB-hem och att HVB-hem tillåts fortsätta ta emot ungdomar trots ett flertal allvarliga larm om brister i verksamheten. HVB-hem som idag drivs av företag ska istället bedrivas i offentlig regi. Därtill måste socialtjänsten få utökade befogenheter att ingripa tidigare genom så kallat mellantvång, vilket innebär att barn och vårdnadshavare i högre utsträckning behöver motta stöd från socialtjänsten för att undvika mer ingripande tvångsåtgärder i framtiden.

- **En likvärdig skola för alla.** Alla ska erbjudas en likvärdig och god utbildning oavsett bostadsort, bakgrund eller förutsättningar. Det svenska marknads-skolesystemet går stick i stäv med detta. Skolor ska enbart bedrivas i offentlig eller idéburen regi. För att säkerställa en likvärdig skola i världsklass bör den fria etableringsrätten avskaffas och finansieringen differentieras mellan offentliga och privata aktörer. Skolpengen ska inte automatiskt följa med en elev till en ny skola, istället ska resurser fördelas till skolor genom en klasspeng. Likaså vill vi se ett förstatligande av huvudmannaskapet. Därtill bör skolvalet reformeras i grunden och köer avskaffas som urvalsgrund. Dessutom bör betyget underkänt avskaffas i grundskolan. Gymnasiet och förskolan ska göras obligatoriskt. Förskolan ska även göras avgiftsfri.

- **Ett heltäckande högkostnadsskydd.** Den svenska marknaden för tandvård och optik missgynnar i dag låginkomsttagare och unga. Särskilt sedan avregleringen av tandvårdsmarknaden har priserna stigit kraftigt. Det är dags att göra upp med den oreglerade tandvårdsmarknaden. Kostnader för tandvård, synundersök-ningar och inköp av glasögon kan leda till att människor undviker att uppsöka vård vid behov. Detta riskerar att leda till ökat mänskligt lidande och högre kostnader. Tänderna och synen ska självklart inkluderas som en del av den övriga kroppen vid uppsökande av vård. Tandvård, synundersökningar samt inköp av glasögon och linser ska inkluderas i den allmänna sjukförsäkringen.

- **Ett återförstatligande av apoteken och en säkerställd läkemedelstillgång.** Samhällsviktiga funktioner som människor inte kan avstå ifrån lämpar sig särskilt dåligt för privatiseringar. Marknadsmässig lönsamhet prioriteras framför

befolkningens behov. Idag genererar apoteksbolagen vinst genom försäljning av icke-medicinska varor, samtidigt som läkemedelstillgången har försämrats. Vi ser också hur vinstmaximering i tätorter prioriteras framför tillgänglighet i lands- och glesbygden. De samhällsviktiga funktionerna måste fungera över hela landet, inte bara i städerna. Välfärden ska omfatta alla oavsett geografisk hemvist. Apoteken måste återförstatligas och läkemedelstillgången säkerställas i hela landet.

- **Ett förbud av privata sjukvårdsförsäkringar.** Vården är till för alla i Sverige och det måste vara behovet av vård som ska styra prioriteringen av resurser. Privata vårdbolag och försäkringsbolag underminerar denna princip. Det ska inte vara möjligt att köpa sig förtur till offentligt finansierad vård. För att säkerställa att den allmänna sjukvården fungerar för hela samhället, måste privata sjukvårds-försäkringar förbjudas.

EN NY SOCIAL BOSTADSPOLITIK

Socialdemokratins mål är att alla ska få tillgång till ett bra boende. Att inte behöva oroa sig över var man ska bo är en självklarhet. Dagens Sverige är dock inte nära att uppnå detta. Människor tvingas stå i bostadskö i många år för att få en lägenhet. Detta göder ojämlikhet då de som har resurserna köper sin bostad. De som inte har råd tvingas tålmodigt vänta i kön.

Samtidigt lever allt fler svenskar i utsatta områden och segregationen fortsätter växa. Det är oacceptabelt att bostadsområden präglas av fattigdom, lägre medellivslängd och socialt utanförskap. En aktiv bostadspolitik kommer att vara avgörande för att avvärja segregationen och bygga ett nytt, inkluderande samhälle.

Även studenter drabbas hårt av den misslyckade bostadspolitiken. Många flyttar hemifrån för första gången då de börjar studera, ofta till en ny stad. När möjligheterna till att erhålla ett förstahandskontrakt är få, tvingas många till otrygga, dyra och tillfälliga boenden. Inte sällan innehåller erbjudanden också sexuellt stötande inslag. Det måste även bli lättare för våldsutsatta kvinnor att få en trygg bostad. S-studenter ser ett stort behov av ambitiösa och progressiva reformer för ett ökat bostadsbyggande. Dessa syftar till att säkerställa tillgången på bra och rimligt prissatta bostäder.

Därför föreslår det Socialdemokratiska studentförbundet:

- **Ett modernt och rättvist bostadsbidrag.** Sedan 1990-talet har andelen som använder bostadsbidraget minskat från tio procent till tre procent. Samtidigt har bostadsbristen skenat och kostnaderna skjutit i höjden. De hyresnivåer som ligger till grund för bostadsbidragets nivå har inte uppdaterats sedan 1997. Bidraget bör därför indexeras och höjas för att kompensera den minskning som skett på grund av inflationen.

- **Ett statligt byggbolag för att säkerställa tillgången till bra och billiga bostäder.** Att bostadsmarknaden misslyckats är uppenbart. Bostadsköer över hela landet blir längre och längre. Samtidigt svarar inte bostadsbyggandet upp mot detta samhälls-

problem. Hur många bostäder som byggs bör styras av hur stort behovet är, inte av konjunkturen. Därför föreslår vi ett statligt byggbolag som kan säkerställa byggande även när privata alternativ inte levererar. Detta kan även agera som en konkurrerande aktör för de privata motsvarigheterna för att säkerställa en fungerande marknad. Vidare bör staten ta ett samlat grepp för att öka produktiviteten inom byggbranschen som helhet. För att underlätta exempelvis unga vuxnas tillgång till hyresbeståndet behöver bostadskösystemet ses över.

- **Fler, billigare och mer tillgängliga bostäder.** Vi föreslår att ett statligt investeringsstöd införs, för dem som vill bygga rimligt prissatta hyresrätter. Ett liknande system har tidigare funnits och gav då stor effekt. Målet med ett sådant stöd är att det ska byggas fler bostäder, men även att dessa ska ha rimliga hyresnivåer. Vi vill vidare tydliggöra kommunernas bostadsförsörjningsansvar, liksom införa sanktionsmekanismer och incitamentsstrukturer för att kommuner ska leva upp till ansvaret. För att möjliggöra allmännyttans samhällsmässiga ansvarstagande bör dess vinstkrav avskaffas. För att förstärka stödet för våldsutsatta kvinnor måste det införas krav på fastighetsägare att sänka trösklar och lätta på tillträdeskraven.

- **500 000 nya bostäder till 2033.** Studenter är inte den enda gruppen som drabbas av bostadsbristen, den slår brett mot många grupper av samhället. För att råda bot på detta behöver samhället ta krafttag för att bygga nya bostäder. Vi vill därför instifta ett mål om att bygga 500 000 nya bostäder till 2033. Studenter är en av de grupper som drabbas extra hårt av bostadskrisen. Därför anser vi att det ska byggas åtminstone 25 000 studentbostäder till 2033.

- Att Sverige bygger bort alla utsatta områden. Som en del av den expansiva bostadspolitiken måste staten och kommuner gemensamt arbeta för att motverka segregationen. Detta kräver riktade satsningar på hela den sociala infrastrukturen och en fysisk omvandling av utsatta områden. Därför vill vi satsa på blandad bebyggelse, upprustning av offentliga rum och en förhöjd kvalité på bostadsbeståndet i socioekonomiskt svaga områden. För att motverka segregationen och säkerställa ett diversifierat bostadsbyggande bör omfattningen av det kommunala planmonopolet ses över.

ETT GRÖNT SYSTEMSKIFTE

Klimathotet är vår tids största samhällsutmaning. 1,5-gradersmålet kommer inte att nås då dagens klimatpolitik inte är tillräckligt ambitiös. Lösningen på klimatkrisen är gemensam och vi måste ändra systemet från grunden. En verkningsfull klimatomställning måste bygga på ett systemskifte, där klimatsmart och miljövänlig verksamhet premieras och utsläpp blir alltmer olönsamma. Denna princip bör genomsyra skattesystemet, investeringsmöjligheterna och incitamenten för konsumtion. En rättvis omställning innebär att demokratin måste ta kontroll över utvecklingen av utsläppen och att omställningens kostnader solidariskt delas baserat på bärkraft. Detta gäller inte minst de stora bolag som bidragit till klimatkrisen.

Därför föreslår det Socialdemokratiska studentförbundet:

- **Beskattning av utsläpp och ett avvecklande av subventionerade utsläppen.** Samtidigt som det investeras i den gröna sektorn måste tillväxten minska i andra delar av ekonomin. Därför vill vi se ett avvecklande av den stora majoriteten av de runt 30 miljarder kronor som läggs på klimatskadliga subventioner per år, vilket inkluderar att avveckla reseavdraget i storstadsregioner och minskat stöd till den fossila flygsektorn. Vi vill även se rättvis och höjd koldioxidskatt och höjda trängselskatter i storstäderna.

- En grön industripolitik. Den gröna omställningen har stor potential att skapa jobb och innovation. Men idag finns det flera hinder mot omställningen. En grön investeringsbank har som syfte att motverka dessa genom att aktivt arbeta med riskminimering för investeringar i gröna projekt, förse gröna projekt med kapital och tillhandahålla förmånlig ränta för gröna investeringar. En sådan institution bör vända sig mot såväl privat som offentlig sektor. Därtill är en utbyggnad av förnybar energi avgörande för att säkra industrins elektrifiering, därför behöver det kommunala vetot mot vindkraftsetableringar avskaffas. Dessutom behöver kommuner som tar stor risk i industriutställningen stöttas med statliga medel för att underlätta övergången.

- Ett statligt gruvmonopol och en malmfond. Gruvindustrin kommer spela en stor roll i den gröna omställningen. Sverige har stora fyndigheter av sällsynta jordartsmetaller och vi ligger i framkant när det kommer till grön förädling. Samtidigt måste vi se till att de svenska gruvorna är ekologiskt och socialt hållbara. De måste ta hänsyn till kultur- och naturvärden, urfolk, nationella minoriteter och lokalbefolkning. Urfolks rättigheter ska säkerställas genom att ILO 169 ratificeras. För att genomföra detta vill vi införa ett statligt gruvmonopol. Vi vill även införa en malmfond som ska möjliggöra nya investeringar i gröna industrier och kompensera boende i området.

- **En mer ambitiös miljö- och klimatpolitik på EU-nivå.** Mycket tyder på att vi redan nu har missat 1,5-gradersmålet. Klimatkrisen är mer akut än någonsin och om inte kraftfulla åtgärder genomförs står vi inför stora konsekvenser. För att säkerställa den internationella omställningen måste EU spela en viktig roll. EU kan hjälpa till genom att sätta upp ambitiösa och gemensamma klimatmål som sätter press på medlemsstater. Således kräver vi mål på nettonollutsläpp till 2035, samt ett delmål på 65 procent reduktion till 2030. Utsläppsrätterna ska dessutom skrivas av i en snabbare takt. De europeiska klimattullarna ska i högsta möjliga mån skapa konkurrensneutralitet mellan länder med god och dålig klimatpolitik.

- **Ett möjliggörande av hållbart resande.** Den enskilt viktigaste klimatåtgärden i transportsektorn är att minska nyförsäljning av fossildrivna bilar. Det kan göras genom krav från EU-nivån, stärkta stöd till övergång till elbilar och bättre kollektivtrafik. Elbilar kan exempelvis stödjas genom ett återinfört bonus-malussystem riktat mot bilar i lägre prisklasser, eller genom en elbilsleasing till låg- och medelinkomsttagare i glesbygd. Vi föreslår därtill att skatten på flygresor återinförs och görs progressiv. Dessutom ska ett förbud införas mot inrikesflyg där motsvarande resa med alternativt färdmedel tar mindre än fem timmar.

- **En förstärkning av Sveriges järnvägar och kollektivtrafik.** För att på ett hållbart sätt minska utsläppen från transportsektorn är satsningar på järnvägen nödvändiga. Både person- och godstransporter behöver överföras till räls i större utsträckning. Underhållet av järnvägen är privatiserat vilket lett till ett förfall med

ständiga fel. Därför vill vi rusta upp och bygga ut den befintliga järnvägen, förstatliga järnvägstrafiken, öka resurser till järnvägen och förstatliga järnvägsunderhållet. Vi vill även se satsningar på höghastighetsbanor. Kollektivtrafiken ska vara avgiftsfri i Sverige. Välfungerande kollektivtrafik innebär frihet för de som annars har svårt att förflytta sig, främst yngre och äldre. Vi vill också se fler busslinjer och ökad turtäthet på landsbygden. Ett bra kollektivtrafiksystem kommer att leda till mindre utsläpp och mindre trängsel på våra vägar.

- **En hållbar skogspolitik.** Skog täcker över två tredjedelar av Sveriges yta, och har stor betydelse för Sveriges konkurrenskraft, miljö, klimat och rekreation. Ytterligare potential finns för ett skogsbruk som skapar fler jobb och ökar förädlingen i Sverige. Vi ser behovet av en ny skogsvårdslag i linje med EU:s LULUCF-ramverk. Lagen bör bättre säkra skogens roll som kolsänka, miljömålen för biologisk mångfald, naturrestaurering samt skydda de sista urskogarna. Staten behöver ta en aktiv roll för att främja såväl hyggesfritt skogsbruk som byggande i trä. Vi vill se minskat avkastningskrav för statliga skogsbolag.

EN ARBETSMARKNADSPOLITIK SOM HÅLLER MÅTTET

I vår tid går alldeles för många utan jobb. Det är ett misslyckande som förpliktigar det offentliga att bedriva en mer aktiv arbetsmarknadspolitik av respekt för arbetslöshetens mänskliga och ekonomiska kostnader. Arbetsmarknadspolitiken måste skapa fler jobb som genom den svenska modellen garanterar schyssta villkor. Löntagare ska inte behöva gå på knäna ekonomiskt för att de inte får tillräckligt med jobbpass tilldelade eller för att de blir av med jobbet. De orättvisa skillnaderna mellan tjänstemannayrken och arbetaryrken måste bort. Bort måste även den strukturella ojämlikheten mellan män och kvinnor på arbetsmarknaden. Kvinnodominerade yrken präglas av bland annat bristande bemanning, en högre grad av ohållbar arbetsmiljö, stress samt en högre sjukfrånvaro. Vidare behöver språkinlärningen fungera från dag ett, särskilt för att stärka utrikesfödda kvinnor. Detta för att fler ska kunna ta steget in i arbetslivet och därigenom uppnå ekonomisk självständighet. Målet med arbetsmarknadspolitiken ska vara full sysselsättning.

Därför föreslår det Socialdemokratiska studentförbundet:

- **30 timmars arbetsvecka**. I en tid av ökande välstånd bör det komma alla till del. I flera andra europeiska länder, som Norge och Nederländerna, har veckoarbetstiden förkortats på ett framgångsrikt sätt. Därtill syns i dag en orättvis klyfta på arbetsmarknaden. Tjänstemannayrken har större flexibilitet i såväl arbetstid som -plats. Denna ökade frihet har dock inte kommit alla yrken till del. Genom en generell förkortad arbetstid, via kollektivavtal som utgångspunkt eller lagstiftning, kan vi förbättra människors livskvalitet och öka jämlikheten och jämställdheten på svensk arbetsmarknad.

- **En balanserad svensk modell.** Den svenska modellen bygger på balanserade och starka parter på arbetsmarknaden. Därför bör löntagares fackavgift bli avdragsgill i samma utsträckning som arbetsgivare kan dra av sina avgifter till arbetsgivarorganisationer, och arbetsmarknaden måste hållas helt fri från gula fackföreningar som undergräver löntagarnas inflytande.

- **Ett avskaffande av karensavdraget.** Idag tvingas många löntagare välja mellan att vara hemma och kurera sig och därmed förlora upp en dagslön i lön, eller gå till sitt arbete sjuk och därmed slita på sin hälsa samtidigt som andra riskerar att smittas.

Första dagen av en sjukskrivning är inte giltig för sjuklön på svensk arbetsmarknad. Många tjänstemannayrken är flexibla och tillåter för hemarbete, medan arbetarna kommer i kläm; det går inte att vårda brukare eller bygga bostäder på distans. Genom ett avskaffande av karensavdraget hade svensk arbetsmarknad blivit mer jämlik.

- **Rätt till heltid.** Heltid ska vara den självklara normen på svensk arbetsmarknad. Alla som vill gå upp i arbetstid ska kunna göra det. Otrygga anställningar är alltför vanliga på svensk arbetsmarknad och metoder som hyvling, gigjobb och sms-anställningar är vardag för många. Det är också ofta kvinno-dominerade arbetaryrken som präglas av deltidskontrakt. För att förbättra situationen för gigarbetare måste ny lagstiftning dessutom införas för att plattformsföretagen ska ses som arbetsgivare med arbetsgivaransvar.

- **En stärkt A-kassa**. En stark arbetslöshetsförsäkring är grunden för en trygg och produktiv arbetsmarknad. En hög och tillgänglig A-kassa håller löner och arbetsvillkor uppe och ökar möjligheten för en god jobbmatchning. Därför bör A-kassan indexeras. Under pandemin sänktes kravet på antalet arbetade timmar och dagsersättningen höjdes för A-kassa. Dessa regler bör göras permanenta. Dessutom bör ett studerandevillkor införas i A-kassan, för att underlätta övergången från studier till arbete.

- **Större satsningar på jobbskapande och -matchande åtgärder**. Det offentliga måste åter ta ett större ansvar för åtgärder som syftar till att få fler människor i arbete. Privatiseringarna av Arbetsförmedlingens uppdrag som har genomförts de senaste åren bör därför rullas tillbaka. Arbetsförmedlingen måste ha tillräckliga resurser för att klara sitt uppdrag och ska finnas i hela landet. Matchande och rustande insatser bör utföras av myndigheten direkt och inte läggas ut på privata aktörer. Arbetsförmedlingen bör stötta kompetensförsörjningen genom att matcha sökande med jobb över hela landet. För att öka möjligheten för löntagare att vidareutbilda sig och minska den sociala snedrekryteringen till högre utbildning bör därtill den så kallade 25:4-regeln återinföras.

- **En individualiserad föräldraförsäkring**. Kvinnor tar ut fler föräldradagar än män och under småbarnsåren är det vanligen kvinnor som arbetar deltid. Detta upprätthåller lönegapet mellan kvinnor och män genom en ojämn fördelning av det obetalda hemarbetet. Mönstret är tydligt oavsett geografisk plats och socioekonomisk bakgrund. Det är upp till politiken att säkerställa att kvinnor och män har lika förutsättningar och möjligheter i arbetslivet och i att knyta an till sina barn. En jämställd arbetsmarknad kräver en individualiserad föräldraförsäkring.

- **En stärkt arbetsmiljö och trygg bemanning.** Arbetsmiljöverket behöver tillföras långsiktiga resurser och kommuner ska åläggas att erbjuda barnomsorg på obekväm tid med stöd av statlig finansiering. Arbetsplatser med återkommande hög sjukfrånvaro ska ta fram åtgärdsplaner under extern tillsyn. Kommuner och regioner bör ta fram bemanningsplaner för att säkerställa en rimlig arbetsbelastning och möjligheten till återhämtning. Detta särskilt i kvinnodominerade yrken där bristande bemanning försvagar både jämlikheten och jämställdheten.

- **Ett jämställt deltagande på arbetsmarknaden för utrikesfödda.** Kommuner och Arbetsförmedlingen bör ges resurser för att säkerställa att nyanlända senast inom 30 dagar får börja utbilda sig inom det svenska språket. Språkutbildningen ska genomföras med inriktning på de yrkeskompetenser som de besitter. Arbetsförmedlingen bör bedriva uppsökande verksamhet med årliga hembesök för att motverka ofrivillig sysslolöshet, i synnerhet bland kvinnor. Staten ska kunna delfinansiera riktade anställningar för att minska arbetslösheten bland utrikesfödda kvinnor. Därtill bör ett statligt stöd för arbetsplatsnära språkundervisning införas.

UNDERLÄTTA STUDENTERS VARDAG

I ett socialdemokratiskt samhälle är det självklart att flit och fallenhet för studier ska avgöra vilka som påbörjar studier till högre utbildning - inte storleken på föräldrarnas plånbok. I

dag är detta inte verkligheten. Studenter har alltför ofta mycket svårt att hitta bostad och löper stor risk att gå back varje månad. Stressnivåerna och den psykiska ohälsan slår i taket. Välmående studenter som klarar sina studier är essentiellt för att klara Sveriges kompetensförsörjning. Det är upp till politiken att säkerställa att Sveriges studenter har goda förutsättningar att klara sina högre studier utan ekonomisk stress eller på bekostnad av sitt välmående.[1]

Därför föreslår det Socialdemokratiska studentförbundet:

- **En höjning av studiemedlet**. Storlek på föräldrars plånbok ska inte styra vilka som har möjlighet att studera en eftergymnasial utbildning. Höga hyreskostnader, dyr kurslitteratur och ökade matpriser gör att många studenter går back varje månad. Detta gör det svårare för studenter som inte har goda ekonomiska förutsättningar att faktiskt studera på heltid. Därför behöver studiemedlet höjas. Därtill bör bidragsdelen utgöra en större del av det totala studiemedlet. Vi vill att hälften av det totala studiemedlet ska utgöras av studiebidraget.

- **Ett mer flexibelt studiemedel.** Det bör vara lättare att få dispens från maxtaket på 240 veckor med CSN och få utökade veckor med studiemedel för att avsluta en påbörjad utbildning. Studenter som slår i taket men är i den senare fasen av en programutbildning bör som huvudregel få utökade veckor. Detta behov stärks ytterligare när utbildningar förlängs, som läkarprogrammet som nu i sin helhet upxpgår till maxtaket på 240 studieveckor.

- **Ett säkerställande av studenters återhämtning mellan kurser och terminer.** I dag saknar de flesta studenter någon ledighet mellan såväl slutet och början på nya kurser och nya terminer. För att säkerställa studenters återhämtning och minska stressnivåerna bör studenter som utgångspunkt ges en dag ledigt mellan sina kurser, och en veckas ledigt mellan höst- och vårterminen, med bibehållet studiemedel. Detta är också en viktig reform för att motverka den psykiska ohälsan bland studenter och öka genomströmningsgraden.

- **En ökning av statsanslagen till studentkårerna för ett långsiktigt, förutsägbart och starkt studentinflytande.** Studentkårernas verksamhet är avgörande för att

[1] En längre version av S-studenters studentpolitik finns också i förbundets studentpolitiska program.

ge studenter en bättre studiesituation och livskvalitet. Det är viktigt att studentkårernas autonomi säkras de ska inte vara i beroendeställning till lärosätet. För att säkerställa detta och ett gott studentinflytande bör statsanslaget till studentkårerna ökas permanent.

- **En bostadsgaranti för studenter.** Ingen ska behöva tveka på att börja studera av oro att bli utan boende. Flera städer garanterar redan idag boende för inflyttande studenter. Detta tycker vi borde vara norm på landets alla studentorter. Ansvaret för detta ligger på kommunal nivå men det kan genomföras i samarbete med privata aktörer. Det är av stor vikt att dessa bostäder håller en god standard och en utbyggnad av bostadsbeståndet ska inte ske på bekostnad av studenters levnads-förhållanden.

EN RÄTTVIS FINANSIERING AV SAMHÄLLET

För att Sverige ska bli ett starkt och tryggt land krävs stora samhällsinvesteringar. De tar olika former, exempelvis genom mer personal i välfärden, ett bättre järnvägsnät och fler bostäder. För att dessa samhällsinvesteringar ska komma till stånd krävs en seriös plan för hur de ska finansieras, och därtill finansieras rättvist. Lösningen ligger i en kombination av nya och höjda skatter, samt ett strikt men behovsanpassat finanspolitiskt ramverk som möter de behov Sverige står inför. Sedan 1990-talet har Sverige konsekvent flyttat skattebördan från den ekonomiska eliten till vanliga arbetare. Nu behövs både en skattehöjning och en skatteväxling som gynnar vanligt folk.

Därför föreslår det Socialdemokratiska studentförbundet:

- **Höjda kapitalskatter.** Sverige har idag ett skattesystem som främst gynnar de allra rikaste, då inkomster på kapital beskattas lägre än arbetsinkomster. Därför föreslår vi markant höjda och progressiva kapitalskatter samt ett tak för innehavet på ISK-konton.

- **En ny, modern och progressiv arvs- och gåvoskatt, markvärdesskatt och förmögenhetsskatt.** Arvsskatt, förmögenhetsskatt och fastighetsskatt är några av de skatter som har avskaffats sedan 1990-talet. Det har framförallt gynnat den ekonomiska eliten som sluppit undan beskattning av sina lyxbostäder, arv och stora förmögenheter. Sverige behöver nya skatter på kapital som bör ta formen av en ny progressiv arvs- och gåvoskatt, markvärdesskatt och förmögenhetsskatt.

- **En mer progressiv inkomstbeskattning.** En allt större del av välfärdens finansiering kommer idag från de platta kommunalskatterna på arbete. Finansieringen av välfärden har därmed i större utsträckning hamnat på låg- och medelinkomsttagare. Detta har lett till att den offentliga omfördelningen minskat. För att göra finansieringen mer rättvis krävs en höjd statlig inkomstskatt, en avtrappning av jobbskatteavdraget, en ökad beskattning av fåmansbolag och ett höjt grundavdrag med starkare avtrappning.

- **Ett avskaffande av ROT, RUT och ränteavdraget för bolån.** ROT och RUT är skatteavdrag som subventionerar städning och renoveringar. Att staten varje år lägger miljarder på att subventionera höginkomsttagares hem är en orimlig prioritering. En lika orimlig prioritering är ränteavdragen för bolån som kostar miljarder och spär på en ohållbar situation med en stor privat skuldsättning. Genom att avskaffa ROT- och RUT-avdragen samt utfasa ränteavdraget kan resurser i stället frigöras till effektivare satsningar.

- **Ett EU-samarbete kring skattesmitning.** De svenska förmögenheterna utomlands är enorma. Det kräver aktivt arbete mot skatteparadisen. Bland annat genom ett europeiskt förmögenhetsregister och införandet av europeiska exit- och transaktionsskatter. Dessutom smiter bolag från bolagsskatten genom olika diffusa skatteupplägg. Genom att låta aktieägare dra av bolagsskatten från kapitalvinstskatten minskas incitamenten för problematiska skatteupplägg.

- **En enhetlig mervärdesskatt.** Differentierade skattesatser skapar både krångel och urholkar systemet då olika särintressen lobbar för att deras bransch ska få lägre mervärdesskatt. Genom en enhetlig mervärdesskatt och stärkta transfereringssystem kan bättre fördelningseffekter uppnås utan samma snedvridning.

- **En anpassning av det finanspolitiska ramverket efter investeringsbehov.** Det behovsblinda finanspolitiska ramverket hindrar det offentliga från att genomföra de långsiktiga investeringar som krävs. Bristen på samhällsinvesteringar märks i ett eftersatt järnvägsnät, ett vatten- och avloppssystem som krisar och en eskalerande bostadsbrist. Ett nytt finanspolitiskt ramverk behövs som kan möta den investeringspuckel som Sverige står inför.

DEN INTERNATIONELLA SOLIDARITETEN

Vi ser idag en orolig omvärld där den regelbaserade världsordningen och internationella solidariteten är på tillbakagång till fördel för den starkes rätt och nationalism. Med president Trump vid makten har USA backat från sin roll som ledare för den fria världen, med ödesdigra

konsekvenser. Sverige har en stolt historia som fredsmäklare och arbetarrörelsen har alltid agerat som förkämpar för de utsatta och förtryckta världen över. Tyvärr har detta arbete krympt i sin utsträckning, inte minst sedan Tidö-regeringens tillträde, en regering som dessutom använder bistånd som ett förhandlingsinstrument i migrationspolitiken. I denna oroliga tid måste Sverige återigen axla rollen som en ledande röst för demokrati, antiimperialism, rättvisa och fred åt alla folk världen över. Det gamla mottot, "alla folks frihet - hela världens fred" är ledstjärnan för vår internationella vision.

Därför föreslår S-Studenter:

- **Sverige ska avsätta 1,5 procent av bruttonationalinkomsten på internationellt bistånd.** Enprocentsmålet är en långvarig och stolt svensk tradition som tidöpartierna övergett. I denna oroliga tid då demokratiska länder sänker sina biståndsanslag är det viktigare än någonsin att ett höginkomstland som Sverige står upp för den internationella solidariteten och utökar biståndsambitionen.

- **Att utökade resurser avsätts för att stötta global demokratisering.** Särskilt fokus måste läggas på länder som befinner sig vid ett vägskäl mellan demokrati och auktoritarism. Trovärdiga demokratiska aktörer måste på dessa platser identifieras och erbjudas största möjliga stöd. Detta arbete för demokratiseringen måste fortgå i alla bristfälliga demokratier och auktoritära stater där Sverige har möjlighet att påverka.

- **En varaktig fred och tvåstatslösning.** Sverige har ett ansvar att arbeta för en fredlig och rättvis tvåstatslösning mellan Israel och Palestina. Internationellt tryck måste riktas mot Israel, landet måste upphöra sin folkrättsvidriga aggression mot Palestina och dess befolkning, samt överge sina ockuperade territorier, däribland Östra Jerusalem, Gazaremsan, Västbanken och Golanhöjderna.

- **Fred och breddat stöd till Ukraina.** S-studenter ställer sig fullkomligt bakom Ukraina och Ukrainas folk efter Rysslands olagliga, fullskaliga invasion. Sverige ska fortsätta att utöka sitt militära stöd under krigets gång, samt hjälpa Ukrainas materiella återuppbyggnad när freden kommer. Sverige ska bistå ett ukrainskt EU-inträde.

- **Etisk vapenexport och kärnvapenstopp.** S-studenter kräver att svensk vapenexport endast ska gå till utländska aktörer för självförsvarssyfte. Därtill kräver S-Studenter att Sverige ratificerar FN:s förbudsavtal mot kärnvapen.